

PAULUS OG KVINNENE

Mange kvinner liker ikke Paulus. Men Paulus liker dem.

To merkelige utsagn fra Paulus nærmest roper på en skikkelig forklaring:

En kvinne skal ta imot opplæring i stillhet og underordne seg i alt. Jeg tillater ikke en kvinne å undervise (1 Timoteus 2:11-12).

Som i alle de helliges menigheter skal kvinnene tie når menigheten samles. Det er ikke tillatt for dem å tale; de skal underordne seg, slik også loven sier (1 Korinterbrev 14:33-34).

Grunnen til at man kan kalle dem merkelige, er at de synes å motsi alt Jesus og Paulus ellers stod for.

Den Hellige Ånd kommer

Da menigheten ble født på pinsedag, forklarte Peter at nå var Joel 3:1-5 oppfylt: «Men her skjer det som er sagt gjennom profeten Joel: I de siste dager skal det skje, sier Gud, at jeg øser ut min Ånd over alle mennesker. Deres sønner og døtre skal tale profetiske ord, de unge skal ha syner, og de gamle blant dere ha drømmer. Selv over mine slaver og slavekvinner vil jeg i de dager øse ut min Ånd, og de skal tale profetisk» (Apostlenes gjerninger 2:16-18).

Dette var passende ord om det som skjedde da de 120 var samlet til bønn, og Ånden falt. Blant dem var det nemlig en god del kvinner. Og da mennene begynte å tale profetisk, gjorde kvinnene det også. Helt i tråd med profetien fra Joel.

Kvinner var også disipler

Mange kvinner hadde fulgt Jesus som hans disipler. En gang hadde en kvinne ved navn Maria satt seg ved føttene hans og lyttet til undervisningen for så å få skjenn fra søsteren Marta. Å sette «seg ved føttene» til en jødisk rabbi er kodespråk. Det betyr å innta disippelrollen, og når Lukas, Paulus trofaste følgesvenn mot slutten av hans liv, senere beskriver dette, forteller han hvordan Jesus roser Maria for denne modige handlingen. Jesus var ikke som andre lærere.

Både menn og kvinner kunne følge ham, og han behandlet alle med den samme respekten. Han lot seg til og med forsørge av kvinner. Den samaritanske kvinnen ved brønnen brakte en hel by til Jesus. Og det var en gruppe kvinnelige disipler som etter oppstandelsen fikk være de første vitnene om at han var oppstått. Mange mener at det var *og fru* Kleopas fra Emmaus som fikk oppleve et bibelstudium med Jesus der på

www.norskibelinstitutt.no

post@norskibelinstitutt.no

veien etter å ha forklart at «noen kvinner blant oss har gjort oss forvirret. De gikk ut til graven tidlig i dag morges, men de fant ikke hans kropp. De kom tilbake og fortalte at de hadde sett et syn av engler som sa at han lever» (Lukas 24:22-23).

Kvinnelige vitner

Mange mener at dette at kvinner ble de første vitner til oppstandelsen er så uforutsett og forunderlig, at det beviser at fortellingen ikke er diktet opp i etterkant. Kvinner ble ikke sett på som troverdige vitner. Deres vitnemål var ubrukelige i rettssaker. Noen menn mente til og med at kvinner ikke var i stand til lojalitet og vennskap. Hadde fortellingen vært oppdiktet, ville ingen ved sine fulle fem gjøre kvinner til hovedvitner. Etter datidens kvinnesyn ville det svekket troverdigheten enormt. Likevel er det nettopp dette alle evangeliene forteller.

I Lukas 13:10-17 utfordrer Jesus jødene i en bevisst og planlagt konfrontasjon. Han anklager dem for å behandle kvinner dårligere enn dyr, og han reiser opp en syk kvinne både fysisk og med mektige ord, idet han kaller henne «en Abrahams datter».

Paulus i praksis

Paulus tok opp denne arven. Han forstod at Abrahams velsignelse i Kristus og i Den Hellige Ånd gjaldt like mye for kvinner som for menn: «Her er ikke jøde eller greker, her er ikke slave eller fri, her er ikke mann og kvinne. Dere er alle én i Kristus Jesus. Og hører dere Kristus til, er dere Abrahams ætt og arvinger etter løftet» (Galaterne 3:28-29).

Som Jesus, underviste han både kvinner og menn, og som Jesus hadde han ikke noe problem med å bli forsørget av en kvinne.

Romerbrevet ble sendt til Roma med Føbe, en menighetssøster fra Kenkreæ. Å være brevbærer på den tiden innebar mer enn å være postbud. Det betød at man hadde vært med da brevet ble diktert, at man skulle fremføre det for mottakeren, og at man også kunne svare på spørsmål. Igjen er implikasjonene nesten overveldende. Paulus viktigste brev som teologer har kjempet med i årtusener, ble betrodd en menighetssøster som ble sendt til Roma for å utlegge det for menigheten der.

Noen vers senere hilser Paulus til både Priskilla, som han kaller medarbeider, til Maria som «har arbeidet så mye» for dem, til og Junia som han kaller apostel og til flere andre kvinner. Apostlenes gjerninger forteller hvordan kvinnen Priskilla underviste den skriftlærde Apollos, som altså var en mann.

Når Paulus skriver til menigheten i Korint, tar han det for gitt at kvinner taler profetisk i menigheten. Kvinner er altså inkludert blant talerne, når Paulus gir sine påbud om hvordan gudstjeneste skal organiseres. Lukas forteller også at evangelisten Filip hadde fire døtre med en profetisk gave. Det er meningsløst å ha en slik gave hvis man ikke når menigheten samles kan tale «oppbyggelse, formaning og trøst.

Det er i lys av alt dette det blir så underlig at Paulus forbyr kvinner å tale i forsamlingen. Så merkelig er dette at noen har ment at 1 Korinterbrev 14:33b-36 er en senere tilføyelse, laget en god stund etter Paulus' død.

1. Disse versene motsier tilsynelatende Paulus' klare utsagn andre steder i det samme brevet.
2. Teksten flyter bedre om du tar dem ut.
3. Det finnes gamle bibelmanuskripter som plasserer disse versene andre steder, et tydelig indisium på at de ikke opprinnelig hørte hjemme der.

En annen og enklere løsning er at kvinnene i Korint rett og slett satt og skravlet og diskuterte seg imellom og dermed forstyrret undervisningen og at det var dette Paulus ville til livs.

Når det gjelder teksten i 1 Timoteus 2:11-14, ser mange for seg en annen løsning.

Her tror noen det var snakk om en sterk innflytelse fra hedenskapet: En slags Eva-kult som lærte at kvinner stod over menn, og at de faktisk var skapt først. Videre tenker man seg at en sterk kvinnelig profetskikkelse søkte makt i menigheten i Efesos ved å fremme denne læren. I lys av dette mente Paulus kanskje å si: «Jeg befaler at den kvinnen skal underordne seg lederskapet. Jeg tillater ikke en kvinne å lære at kvinnen står over mannen eller at kvinnen ble skapt først, for dette er u bibelsk ...»

En konklusjon?

Uansett hvor uforståelige vi finner disse og andre uttalelser av Paulus, og hvor mangelfulle vi finner forklaringene, er det to ting vi ikke må gjøre. Vi må ikke la dem tale høyere enn Paulus sin tydelige praksis på dette området, og vi må heller ikke la dem ødelegge Paulus (og Jesus) sin overordnede drøm om en gjenopprettet menneskehet hvor ingen blir diskriminert på bakgrunn av kjønn eller rase.

Harald Giesebrecht